

24 febrer 1948

UAB 601C/0273(1)

Universitat Autònoma de Barcelona

Estimats fills: Amb diferencia de només 4 dies l'una de l'altra, hem rebut les vostres esperadíssimes de, (diem 12), i 16 del corrent. Abans havia arribat el telegrama, rebut en ocasió de trobar-me jo a Madrid, però

d'efecte absolutament tranquil·litzador per a la mare, que s'apressà a comunicar-me el fet per conferència telefònica.

La tasca d'una resposta completa, requeriria molt més temps del que dispo. Em referiré, però, una mica a cada tema, ampliant, més endavant aquells la naturalesa dels quals ho exigeixi. I seran gairebé tots!

En primer lloc no cal dir la satisfacció de sapiguer, per fi!, que els motius de la nostra angoixa eren del tot gratuïts. Una falla del correu ha estat la causa del nostre patiment. Com que no estavem avesats a tals falles, no heu d'estranyar que les nostres temences anessin molt més lluny de la realitat. Ara sabem que sou felissos, que gaudiu de bona salut, que no patiu per greus capteniments de naturalesa econòmica i que Raimon, amb la seva alegria, omple tots els buids que una vida massa planera sol produir. Per ara i tant, no desitjem més. Si podem anar sapiguent de vosaltres, amb certa assiduitat, ens semblarà de més bon passar el temps que encara, pel que es va veient, ens separa.

LA PATENT.— Es una llàstima que s'hagi perdut la carta en la qual em donaves amplexos detalls d'aquest assumpte. Intueixo bastant bé del que es tracta, però bé que no he pogut veure cap prova. També en la carta del dia 12 hi he trobat inclosa la que esmentes. De totes maneres resto en dubte sobre extrems importantíssims. Crec jo que més que una prova tramada sobre paper fotogràfic el que interessa es un clixè sobre metall. Es a dir que la importància principal seria la obtenció d'un clixè fotogràfic tramet, que pogués copiar-se sobre zinc, a la manera usual. Tots els procediments mecànics de reproducció tenen com a base la fotografia. L'Offset no es altra cosa que una reproducció fotogràfica per selecció a través de filtres, sobre plaques pancro. Es seleccionen de l'original els tres colors primaris, traient dos clixès del blau, que per retocs manuals donaran el blau fort i el blau clar; dos de vermell, que donaran aquest color i el rosa; un del groc i un, general, de color neutre, que es retoca a fons per a armonitzar el conjunt de la reproducció. Aquests clixès es copien per l'estil de com s'obtenen les proves sobre paper, sobre zinc, preparat a propòsit, que constitueix la matriu d'on se n'extreuen les proves que degudament reportades passen a la planxa de la màquina. Un procediment més perfecte (que seguíem abans de la guerra), es el report directe, o sigui copiar els clixès matrius sobre la planxa de màquina, tantes vegades com sigui necessari al tiratge, per mitjà de màquines repetidores especials. Sigui com sigui tot depèn del clixè i de la trama d'aquest clixè, que en Offset ha de ser extremadament fina. Aquests clixès, com he dit abans, sofreixen retocs manuals molt delicats i de la traça del retocador depèn l'èxit d'una bona reproducció. Tant com a bon dibuixant el retocador ha de ser destre cromista, per a corregir, treient o posant, tot allò que la mecànica per ella mateixa no pot donar. Em penso que el el grabat tramet per a tipo el procés de reproducció i copia no difereixen essencialment del que deixo descrit, llevat de la part cromotípica i de retoc i també en que el procés de fixació de les imatges sobre el zinc en uns cassos exigeix un procediment i en altres un altre. Però sempre tenim com a base el clixè tramet. Pel que fa esment als grabats de línia s'utilitzen plaques humides preparades pel mateix fotograbador a base del colodion.

Calc/0273(2)

Estic interessadíssim en aquest assumpte. Preveig l'interessant que pot es-
ser, si es que les plaques fotogràfiques poden subministrar-se preparades de
fàbrica. Soc partidari de treure la patent espanyola. Ultra "Agfa" existeixen
a Espanya altres fàbriques de material fotogràfic: una de Gevaert i una altra
de nacional, a Bilbao. Desitjo coneixer el resultat de la patent mexicana i la
resposta de Kodak. Els països on existeixen fàbriques de material fotogràfic,
com saps, són: Anglaterra, EE.UU., França, Italia i, ara, Espanya. Pel moment
crec descartable Alemanya. Jo faré, aquí, tot el que calgui per a obtenir la
patent i presentaré la memòria així que tingui una idea exacta del que es tra-
ta. No deus revelar-m'ho tot en una sola lletra, sino en tres o mes, de manera
que sense reunir-les totes no se'n pugui treure l'aigua clara. No et fiïs de
ningú. Jo tinc ací medis pera fer probes sobre zenc, amb tota discreció. Ara
sembla en boga el sistema "huco-offset". Nosaltres hi hem reproduït el calen-
dari d'enguany i ha resultat un treball reeixidíssim, insuperable adhuc per ca-
ses estrangeres que compten amb mitjans millors i mes moderns. Resulta de preu
per ara, prohibitiu, puix es necessiten doble quantitat de plaques fotogràfi-
ques que en el procediment ordinari. Però es de gran pervindre i preveig que
podria utilitzar-se el teu procediment, amb certa economia, introduint en el
procés de reproducció modificacions essencials.

L'ESCLETXA.— Si m'estengués sobre aquest tema avui no faria res mes! Una nova
carta immediata en serà objecte. La cosa s'ho val. Per L.N.R. he pogut compren-
dre que entre els exiliats hi han molts partidaris d'aprofitar-la. Persisteix l'
dèria del "tot o res". Quan s'ha perdut tot, recobrar quelcom ja es un fet po-
sitiu, mal sigui d'almoïna, pidolada pels mes impurs. El cas es fer de l'es-
cletxa un esvoranc, i de l'esvoranc una bona badadura, per on puguin passar
moltes altres coses, que les tolerades. De fet es el que ha passat. Les "bones
intencions dels botiflers piaralistes de "DESTINO" han estat desbordades. Es
difícil, però, fer-se enrera: tot el mes, frenar. Amb la famosa Comissió Abad
Oliva va passar el mateix. Les coses anaren molt mes lluny del que preveïeren,
adhuc els que de mes bona fe contribuïren a enrobustir el prestigi piaralístic
de la institució. Els "vius" col.laboracionistes, arribaren a esverar-se. En
certs moments el desbordament comportà riscos i perills, que sortosament s'evi-
taren. D'un encenall, cal fer-ne una foguera. Romandre passius rondinaires, es
perant que tot ens ho donin fet es tant mateix una posició d'un romanticisme i
una bona fe completament tronats...

BARTRA. També aquest assumpte requerirà una carta especial. El meu propòsit es-
-i es- tantejar les possibilitats de negoci amb Mèxic, no solsament per a col-
locar-hi matrius de làmines u originals caducats aquí, sino principalment per
exportar-hi làmines i altres productes acabats. Suposo que aqueix país fou tr-
butari, altre temps, d'Alemanya, per que fa esment a estampes, grabats, car-
tells en relleu etc. i avui, possiblement, ho es dels EE.UU. En certs d'aques-
rams podem competir en preus i, en altres, en assumptes (rel.ligiosos, típics
de braus, xirois, etc.). Avui per avui ens sobra feina, amb el pretext, però
d'un esdevenidor mes prosper, que ens haurà permès eixamplar i millorar els n-
tres mitjans de producció, jo em podria preparar un viatge "d'affers" a Mèxic,
l'any que ve. Però em caldria tenir una certa probabilitat de guanyar, quan
menys, les despeses d'una estada de 4 o 5 setmanes, i el viatge. Per a dur a
bon terme tals possibilitats, comptava amb tu i no voldria perdre del tot la
teva col.laboració, encara que els passos i els guanys fossin per la persona
qui confiessis tot allò que tu no puguis fer. En una altra carta concretaré.
JOAN. Es, en veritat, meravellós. No desconeix pas el fet de la nostra person-

24 febrer 1948.

lilitat racial. Nomes de llegir "Patufets" (en tinc aprop de 30 volums!), escriu el català bastant correctament, al extrem que corregeix al seu professor de matemàtiques (un escolapi aragonès, molt comprensiu), quan aquest, de vegades, s'adressa faceciosament als seus alumnes, amb curtes frases en català escrites al encerat. Ja te'n diré mes coses.

Ara faig punt, forçosament. Aquesta mateixa setmana continuaré. M'esvera pensar que cada dia que retardo la resposta, em retarda la èpica corresponent, i ara ens sembla que hem de tenir carta cada dia.

Tot el que deixo per dir, doncs, no te mes rahó que la d'un prudent ajornament, que serà molt curt. Vosaltres, però, no espereu pas la carta que ha de venir al darrera per a contestar la present. Valem saber mes coses de Raimon i de vosaltres i tant sovint com sigui possible.

Dec tambe, ja fa dies, una carta al vostre para. Ja li hauria adreçat, sino fos que estic pendent d'una gestió que va encarregar-me aprop la casa Salvat. Vaig rebre la col.lecció d'enguany de L.N.R, fins a setembre i m'ha donat moments d'un gaudi tant extraordinari com la tristesa que tambe m'ha produït. Per a mi es el mes gran tresor literari que he pogut tenir d'ençà de la desfeta. A mes, ens fa quedar molt millor del que hom podia endavinar, per una altra mena de literatura que ens arriba, absolutament ineficaç i, el que es pitjor encara, contraproduent. D'aquell caire, aci, no n'esperem res. Ni en volem res. Son pocs els que creuen que llurs activitats ens proporcionin la mes petita millora, ni ara, ni en situació mes sortosa.

Una forta abraçada de part de la mare i meva per a tu i la Rosa i molts petons a Raimon. Esbossades aquestes ratlles a casa i posades en solfa al despatx, les lliuro al correu sense que la mare hi pugui afegir una paraula. Em penso que en la pròxima tindrà ocasió d'afegir-hi un paragraf ben llarg. Mentrestant ja sabeu com us estimem, molt, atots...